

Lynprøve 1

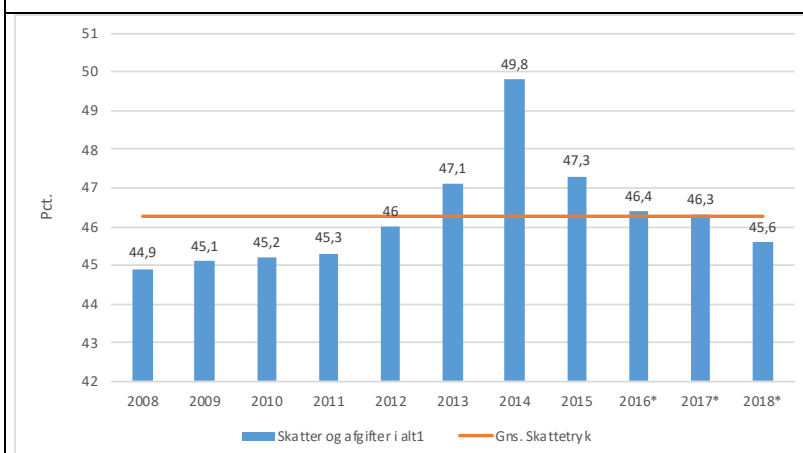
Opgave 1

- Der findes forskellige udtryk for skattetryk når man vil opgøre skatterne og hermed det offentlige samlede størrelse i samfundet. Der findes altså ingen rigtig teoretisk måde at opgøre skattetrykket på. Skattetrykkets mål skal altid opgøres med forsigtighed, særligt ved sammenligning med andre lande fordi, at lande har forskellige indretningssystemer med hensyn til skat og indkomstoverførsel. Derudover påvirkes skattetrykket af de enkelte landes systemer med hensyn til om velfærdsydelserne er private eller offentlige.

Skatter og afgifter er defineret som obligatoriske ydelser, som udskrives til offentlig forvaltning og service, uden at denne til gengæld giver nogen speciel dertil svarende modydelse. Skatter og afgifter er den dominerende post indenfor indtægtssiden og udgør knap 85 pct. af de samlede indtægter.

Det mest brugte skattetryk og det som også er anvendt i figur 1, er det man kalder det traditionelle skattetryk og udregnes ved: $\frac{\text{samlede skatter og afgifter}}{\text{BNP i årets priser}} \cdot 100$. Hvor BNP alene angiver markedsværdien af den produktive indsats i løbet af en periode. En anden vigtig indvending ved dette mål er, at markedspriserne både indgår i nævner fx moms og afgifter og derved også tælleren. Det betyder at en stigning i moms vil påvirke tæller og nævner samtidigt hvorimod en stigning i de personlige indkomstskatter alene påvirker tæller. Det ses at der beregnes i løbende priser, dvs. at udviklingen er påvirket af mængde- og prisudvikling. Dog skal det bemærkes at skattetrykket opmåler størrelsen og derved tager højde for den fælles prisudvikling.

Figur 1. Skattetryk

Kilde: STO s.142 og egne beregninger

I figur 1 skal der tages forbehold for foreløbigt tal i årene 2016-2018.

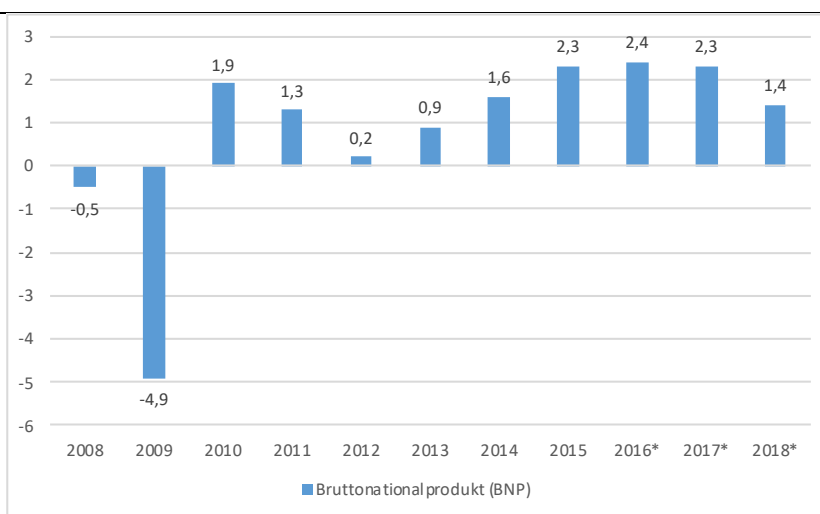
Ovenstående figur illustrerer at skattetrykket bevæger sig fra 44,9% - 45,6% fra 2008-2018. Fra 2008-2011 bevæger skattetrykket sig langsomt op fra 44,9% - 45,3%, hvor 2008 har det laveset skattetryk. Dog ser vi en merkant større stigning i skattetrykket fra 2011-2014 fra 45,3% - 49,8%, hvor 2014 er det højeste skattetryks år. Derefter fra 2014-2018 sker et merkant fald i skattetrykket, fra 44,8% - 45,6%. Det gennemsnitlige skattetryk over årene 2008-2018 er 46,3%.

2.

Der er primært to forklaringsfaktorer konjunktur og institutionelle forklaringer.

Årene 2008-2013 er præget af lavkonjunktur hvorimod 2014-2018 er præget af højkonjunktur, hvilket kan ses ud fra figur 2, hvor 2008-2013 har relativt lave vækstrater i modsætning til 2014-2018.

Figur 2. BNP, årlig realvækst i pct. 2008-2018

Kilde: STO s. 105

Figur 2 viser BNP målt i årlig realvækst i pct. hvor der igen skal tages forbehold for årene 2016-2018. Grænse mellem høj og lavkonjunktur er ikke klart defineret, dog siger man at hvis en fase som f.eks. 2008-2012 har en vækst på mindre end 2 pct. p.a. siges det at være en lavkonjunktur fase, hvilket er omvendt for f.eks. 2014-2018, som vokser med mere end 2 pct. p.a. Under en højkonjunktur vil der, alt andet lige, ske en stigning i skattetrykket grundet en stigning i beskæftigelse, offentligforbrug og offentlige indtægter fra en række skattetyper som f.eks. moms, registreringsafgift, indkomstskatter osv. Desuden sker der

normalt en forskydning af forbrugssammensætningen over mod de mere afgiftstunge varer, ikke mindst biler. Hvilket er modsat under en lavkonjunktur.¹

I figur 1 stiger skattetrykket (relativt svagt) selvom der er lavkonjunktur i 2008-2013. Det skyldes at selvom de personlige indkomstskatter i 2008-2010 virkede isoleret set i retning af et lavere skattetryk, blev det modvirket af blandt andet skat på udbetalingerne SP-indeståender i 2009 og en stor stigning i provenuet af pensionsafkastskatten 2010. Dette indgik blandt andet i forårspakken 2.0, hvor der udover en omfordeling af provenuet, også blev vedtaget at ophæve mellemskatten og nedsætte bundskatten. Desuden blev topskattegrænsen forhøjet. Marginalskatten blev således reduceret over hele indkomstskatteskalaen. Samlet set indebar aftalen fuld finansierede nedsættelser af skatter m.v. På ca. 30 mia. Kr. Dog som vi ser i figur 1, var stadig en svag stigning i skattetrykket. Grunden til at de personlige indkomstskatter isoleret set trak skattetrykket ned, skyldes blandt andet lavkonjunktoren hvor ledigheden steg, hvilket betød at der blev færre personer til at betale skat. Det betød også at det private forbrug ville falde, hvilket medførte til færre transaktioner på afgiftstunge varer.

Som beskrevet tidligere var 2014 ekstraordinært højt, hvilket skyldes omlægningen af kapitalpensioner, men også i 2013 og 2015 var påvirket opad af omlægningen.

Igen ser vi så skattetrykket falder fra 2014-2018 selvom der er højkonjunktur. Det skyldes primært af, at de efterfølgende år fra 2015 ikke er præget af ekstraordinære, tekniske forhold, som især 2014 var.

I 2018 var skattetrykket på 45,6% hvilket er 0,7 pct. point lavere end 2017, hvilket skyldes blandt andet det relativt lave provenu af pensionsafkastskatten og faldet i selskabsskatten i 2018.²

Skattepligtige tilskud i Danmark er fx offentlige indkomstoverførsler, hvilket betyder at det traditionelle skattetryk, beregnet i figur 1, vil overvurdere den reelle skattebetaling i Danmark og andre lande som har samme struktur. Det skyldes at skatten af overførsler indgår i det samlede skatteprovenu (tælleren), men selve indkomstoverførslen ikke indgår i BNP (nævneren). Det betyder altså, at et land som derimod subsidiere bestemte virksomheder/personer og dermed angiver disse tilskud som ikke-skattepligtige, vil få et

¹ Danmarks økonomi siden 1980, s.153.

² Danmarks økonomi siden 1980, s.153.

forskelligt skattetryk, afhængigt af om staten giver støtten i form af skattepligtigt tilskud (skattefradrag) eller ikke-skattepligtigt tilskud.

Skattefradrag er et beløb som kan trækkes fra personindkomsten og som derved er skattefrit. Ikke-skattepligtige tilskud er som regel skattepligtige eftersom de anses som en indtægt. Et eksempel på ikke-skattepligtigt tilskud er fx gaver der hører under gaveafgiftslovgivningen.